

Michaël Borremans: The House of O Discovered - 2003-2005
mixed media op hout - foto: Dirk Pauwels

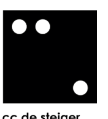
Collectietentoonstelling S.M.A.K. The House of Opportunity

12/09 - 01/11/20
Cultuurcentrum Menen
Woensdag - zondag 14-18u. Gratis.

S.M.A.K.

BASTION 10
Kunstproject

cc de steiger

Collectietentoonstelling S.M.A.K. The House of Opportunity

De tentoonstelling 'The House of Opportunity' vormt een selectie uit de collectie van het S.M.A.K., en be vraagt of interpreteert het idee van 'grens' in de volle, brede betekenis van het woord. Niet enkel geografisch maar ook bijvoorbeeld psychologisch, politiek, etnografisch, seksueel, enzovoort. Als uitgangspunt voor dit thema neemt de tentoonstelling de grensstad Menen, die sinds haar ontstaan, zo'n 1000 jaar geleden, omwille van haar unieke ligging voor verschillende machthebbers politiek, economisch en maatschappelijk interessant was om in hun invloedssfeer te betrekken.

'The House of Opportunity' valt uiteen in twee delen, in Cultuurcentrum De Steiger en in het Stadsmuseum aan de overkant van het plein.

In het Cultuurcentrum wordt er aan de hand van hedendaagse kunstwerken uit de S.M.A.K.-collectie aandacht gegeven aan de eerder negatieve connotaties die het idee 'grens' oproept, zoals imperialisme, afscherming, nationalisme of discriminatie. Dit als een hedendaagse metafoor voor de geschiedenis van Menen als grensstad, en het feit dat de stad voor lange tijd onderwerp was van bezetting door verschillende mogendheden.

Het tweede deel van de tentoonstelling, in het Stadsmuseum, focust op de mogelijkheden (of 'opportunities') die een grens – of een grensstad - met zich meebrengt. In onze huidige moderne, multiculturele en diverse maatschappij, vervagen er immers steeds meer grenzen en worden thema's als nationaliteit, identiteit en geografie steeds meer fluïde en in vraag gesteld.

Hiermee probeert 'The House of Opportunity' – de titel is ontleend aan een werk van Michaël Borremans dat in de tentoonstelling te zien is – aan de hand van de rijke collectie hedendaagse kunst van het S.M.A.K., een brug te slaan tussen de historische realiteit van de stad Menen enerzijds, en anderzijds een hedendaagse blik te werpen op de toekomst, en de diverse mogelijkheden die deze voor de stad met zich meebrengt.

Curatoren: Iris Paschalidis en Thibaut Verhoeven

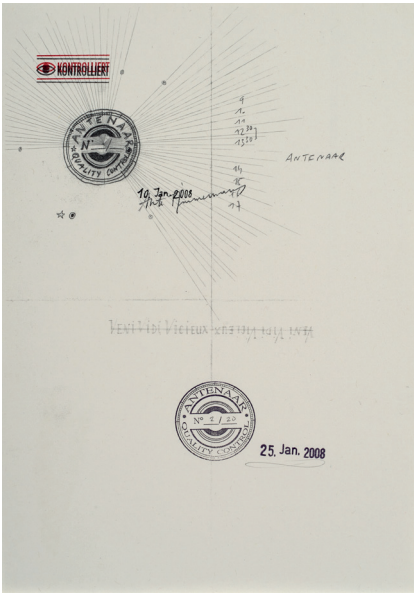
Organisatie: S.M.A.K. – Bastion 10 – Cultuurcentrum De Steiger

Tot en met 27 september kan je vlakbij, in een parktuin bij Oude Leielaan nr.5, ook de tentoonstelling 'Etude' bezoeken.

Info en reservatie: ccdesteiger.be

S.M.A.K.

1.

Ante Timmermans

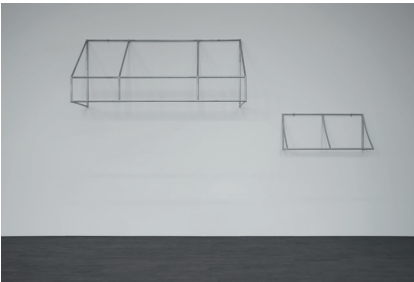
uit editie*map*
ed. 2/20
2003
29.5 x 21 cm
tekening, fotokopie

Het motief van de dagelijkse routine en verveling binnen een (verstedelijkte) maatschappij, gericht op massaconsumptie, komt vaak terug in het werk van Ante Timmermans. Timmermans observeert de mens, die zich steeds weer, in al zijn nietige willoosheid, onderwerpt aan de systemen die net ontworpen zijn om zijn vrijheid begrenzen. Deze editie is een tekening waarvan Ante Timmermans er, drijvend op louter routine, vele honderden maakte, gezeten als een echte ambtenaar (vandaar de woordspeling 'Antenaar') achter een bureautje, en ze daarna droogweg afstempelde als een soort van kwaliteitscontrole. De tekening (en uiteraard de achterliggende performance van de kunstenaar) vormt een bescheiden metafoor voor de begrenzend kuddementaliteit van de mens én van de door diezelfde mens ontworpen systemen die deze kuddementaliteit vereisen...

2.

Cady Noland

Awning Blanks
1990
60 x 138 x 40 cm, 114 x 260 x 76 cm
aluminium

Het werk van de Amerikaanse kunstenaar Cady Noland bestaat vaak uit uitgepuurde vormen, die vormelijk verwijzen naar dagelijkse voorwerpen, waarmee ze telkens een sterk beladen en maatschappelijk geëngageerde inhoud poogt te vertellen. Het werk 'Awning Blanks' bestaat uit twee minimalistische aluminium structuren die vaagweg aan winkelluifels doen denken. Alle stoffen bekleding is echter van de luifels ontdaan, waardoor er niet meer dan twee kale staketsels overblijven van iets dat ooit tot een levendige, urbane buurt had kunnen behoren. Ontdaan van hun oorspronkelijke functie, lijken deze 'luifels' eerder naar hun tegendeel te verwijzen: leegstand, recessie, schaarste, etc...

3.

Meschac Gaba

Democracy Game
1999
6 x (78.5 x 90 x 90 cm)
verf op hout
langdurige bruikleen Collectie Vrienden v/h S.M.A.K.

De Afrikaanse kunstenaar Meshac Gaba onderzoekt in zijn werk de verschillende conceptuele en tastbare uitwisselen tussen Afrika en de Westerse wereld. Voor hem heeft zijn 'Museum for Contemporary African Art' letterlijk geen grenzen en hoeft dus ook niet gebonden te zijn aan een bepaalde plaats of gebouw. Het werk 'Democracy Game' maakt deel uit van dit museum, en verbeeldt niet enkel een mentale ruimte voor spel, maar ook voor contemplatie. De verschillende tafels zijn bedacht als schuifpuzzels, en verbeelden verschillende vlaggen van Afrikaanse landen. De bezoekers worden uitgenodigd om de verschillende vlaggen van Algerije, Angola, Tsjaad, Marokko, Senegal en de Seychellen te vormen. De vlaggen zijn echter 'gewrongen' in een vierkant, waardoor dit werk al spelenderwijs vragen stelt bij het 'verengende' mechanisme van nationalisme en politiek bestuur.

Philippe Van Snick

Boulders, Borders & Bodies

2016

77 x 131 cm

vinylverf en acrylverf op doek

langdurige bruikleen Collectie Vlaamse Gemeenschap

De Belgische conceptuele kunstenaar Philippe Van Snick legt zichzelf in zijn werk strikte grenzen op, waarbinnen hij daarentegen een enorme vrijheid bereikt. Zo werkte hij gedurende bijna zijn hele carrière slechts met tien dezelfde kleuren - de hoofdkleuren rood, geel en blauw, de secundaire kleuren oranje, groen en paars, de 'niet-kleuren' wit en zwart en de metaalkleuren goud en zilver - die hij in oneindige combinaties en formats tot poëtisch-abstracte beelden herschiep. In het werk 'Boulders, Borders and Bodies' gebruikte Van Snick een aantal van deze kleuren om tot een half abstract, half figuratief en poëtisch landschap te komen, dat binnen de begrenzingen van de kleurvlakken toch een vorm van oneindigheid en grenzeloosheid oproept.

4.

Michael Gross

A Jerusalem Shutter

1984

229.5 x 120.5 x 54 cm

verf op metaal

schenking VMHK (Vereniging voor het Museum van Hedendaagse Kunst)

Gent

De Israëliische schilder, beeldhouwer en conceptueel kunstenaar Michael Gross maakt werken die in vorm minimalistisch overkomen, maar die steeds beladen zijn met een sterk gevoelsmatig gekleurde inhoud, waar hij regelmatig in zijn titels een tipje van de sluier oplicht. Zijn werk 'A Jerusalem Shutter' bestaat uit niet meer dan een minimaal bruin geverfd metalen gesloten luik. Jeruzalem betekende veel voor Gross, hij zag de stad als symbool voor de wortels van zijn eigen identiteit. In 'A Jerusalem Shutter' zijn de luiken gesloten, waarmee hij deze identiteit lijkt te 'beschermen'. Anderzijds verraden de monumentaliteit en de architecturale kenmerken van de sculptuur ook mogelijks verwijzingen naar de culturele grootsheid van deze stad.

5.

Richard Long

A Walk By All Roads And Lanes Touching

Or Crossing An Imaginary Circle

1977

84.5 x 120 cm

mixed media op papier

Richard Long is een van de belangrijkste kunstenaars uit de Land Art, een stroming waarbij de kunstenaars hun werk concipiëren in direct, fysiek contact met de – dikwijls ongerepte – natuur. Velen van hen laten letterlijk hun eigen culturele grenzen achter zich en maken werk in de natuur, waardoor er van het fysieke kunstwerk nadien dikwijls niet meer dan wat (fotografische) documentatie overblijft. Typerend voor het werk van Richard Long is dat hij, binnen de chaos die hij ervaart tijdens zijn tochten door de natuur, steeds geometrische en dus 'rationele' structuren poogt achter te laten in het landschap. Niet zelden verzamelt hij tijdens zijn natuurwandelingen organisch materiaal, dat hij nadien in de tentoonstellingsruimte in een geometrische structuur terug samenbrengt. In het werk 'A walk by all roads touching or crossing an imaginary circle' onderneemt Richard Long een lange natuurwandeling in de streek van Somerset, Engeland, waarbij hij probeert een gigantische cirkel te beschrijven. Deze 'cirkel' wordt tijdens het wandelen getekend op een landkaart, die nadien als documentair kunstwerk functioneert, als resultaat van de gedane actie.

6.

Roger Raveel*De muur*

1966

200 x 399 cm

olieverf op doek

langdurige bruikleen Collectie Vlaamse Gemeenschap

Roger Raveel was een van de belangrijkste voortrekkers van de 'Nieuwe Visie', een figuratieve schilderijstijl uit de late jaren 1960 waarbij kunstenaars vooral hun nabije, lokale omgeving als uitgangspunt namen voor experimenten met kleur, textuur, compositie en schildersmateriaal. Het monumentale werk 'De Muur' van Raveel is hiervan een mooi voorbeeld. Het toont een betonnen muur zoals men er vele vindt in typische Vlaamse verkavelingstuinen. Op deze muur schilderde Raveel een blinde 'doorkijk' in de vorm van een zwart omrand, wit vierkant. Hiermee leek Raveel niet enkel te spotten met de typisch Vlaamse drang tot begrenzing van zijn eigen kleine, lokale territorium, maar verwees hij tevens naar de brede, internationale kunstgeschiedenis van de geometrische abstractie en het abstract expressionisme.

stanley brouwn*Space Fragment*

1998

234 x 104 x 104 cm

multiplex

langdurige bruikleen Collectie Vlaamse Gemeenschap

De Nederlandse conceptuele kunstenaar Stanley Brouwn verbeeldt in zijn werk vaak op een uiterst minimale manier afstanden en grenzen, die hij soms afbakt, soms overbrugt, of soms ook gewoon letterlijk beschrijft. Zo vergeleek hij ooit letterlijk zijn eigen stap met de afstand van één meter in twee fischebakken – één voor de stap en één voor de meter – waarin zich een verschillend aantal fiches bevonden waarop op elke fiche één millimeter getekend stond. In zijn werk 'Space Fragment' bakt Stanley Brouwn letterlijk een hoek van de tentoonstellingsruimte af als een perfect op maat gemaakte ruimte waarin zich exact één toeschouwer zou kunnen bevinden zonder dat die zijn eigen persoonlijke, ruimtelijke grens overschrijdt.

Koen van den Broek*Violetta*

2006

120 x 79.5 cm

olieverf op doek

langdurige bruikleen privécollectie, België

Vele schilderijen van Koen van den Broek bestaan uit afgevlakte, stedelijke landschappen, waarin hij gebruik maakt van perspectiefvormingen en hard Californisch licht. Hierdoor krijgen zijn schilderijen enerzijds een sterk begrenzende werking met focus op compositie, kleur en vorm, anderzijds roepen ze eveneens de open sfeer en vrijheid van een Amerikaanse roadmovie op. De basis van de schilderijen zijn honderden snapshotfoto's die de kunstenaar maakt tijdens zijn vele reizen en die hij daarna in het atelier snel en trefzeker op doek overbrengt. Hierdoor vormt het werk een interessante dubbelheid tussen de volkomen vrijheid van de reiziger enerzijds en de letterlijke grenzen van de schilderkunst anderzijds; louter doek, verf, kleur, textuur en compositie.

Carsten Höller*Schwarzer Elefant*

1999

80 x 165 x 100 cm

mixed media

De van geboorte Belgische kunstenaar Carsten Höller is opgeleid als bioloog, en maakt regelmatig gebruik van dieren in zijn sculpturen en installaties. Bedoeling van Höller met deze sculptuur van een zwarte babyolifant, is het opheffen van de 'grenzen' of scheidingsmechanismen die er bestaan tussen mens en dier. Om deze afstand – en de vooroordelen die daarmee gepaard gaan – op te heffen, geeft de kunstenaar de olifant 'menselijke' trekken, helblauwe ogen, mee, en verkleint hij de schaal van het dier tot een babyolifant, zodat wij mensen sneller geneigd zijn er toenadering tot te zoeken...

10.

Bernard Frize*Théon*

2001

180 x 180 cm

acrylverf en hars op doek

langdurige bruikleen Collectie Vlaamse Gemeenschap

De Franse schilder en politiek activist Bernard Frize onderbrak zijn schilderpraktijk meer dan tien jaar omdat hij toen, in volle post-mei '68-tijd, niet langer geloofde dat hedendaagse schilderkunst fundamenteel kon bijdragen aan de toenmalige politieke situatie. Tot Frize in 1976 een 'objectieve, niet expressieve' schilderkunst concipieert, waarbinnen hij zich als activist – die gelooft dat de revolutie enkel van de werkende klasse dient te komen – kan verhouden zoals een arbeider zich verhoudt tot het industriële product dat hij fabriceert. Bernard Frize oversteeg dus het toenmalige, elitaire en conceptuele keurslijf van de hedendaagse schilderkunst, en maakte ze letterlijk toegankelijk voor iedereen.

11.

Peter Phillips*Lions versus Eagles*

1962

213 x 152 cm

olieverf op doek

schenking VMHK (Vereniging voor het Museum van Hedendaagse Kunst)

Gent

Peter Phillips geldt als één van de belangrijke founding fathers van de Britse pop-art, die, in tegenstelling tot haar Amerikaanse tegenhanger, doorgaans bescheidener en meer kunsthistorisch van karakter was. Peter Phillips geldt echter als een van de meest 'geamericaniseerde' Britse pop-kunstenaars en schilderde vaak op groot formaat, in heldere kleuren en in een duidelijk leesbare figuratie. Het schilderij 'Lions versus Eagles' is een vroeg werk van Phillips en lijkt op het eerste gezicht wel een soort logo voor een bepaalde imperialistische ideologie, die middels een propaganda-achtige beeldtaal een bepaalde (politieke) agenda wenst door te drukken. Het schilderij verwijst echter expliciet naar de Amerikaanse populaire beeldcultuur van de jaren 1960, waarin (Hollywood) sterren, American Football en de verheerlijking van de auto de dienst uit maken. Geen politiek imperialisme, maar eerder propaganda-verheerlijking van het consumentisme...

12.

Oksana Pasaiko*Short Sad Text (based on the borders of 14 countries)*

ed. 2/2

2004 – 2005

2.5 x 7.5 x 5 cm

haar, zeep

Van de kunstenares Oksana Pasaiko zijn weinig biografische gegevens bekend, ze wil niet dat er over haar leven details worden gepubliceerd, en heeft zich letter afgegrensd van de kunst- en de maatschappelijke wereld. Ook zijn er weinig kunstwerken van haar hand bekend. Het werkje 'Short Sad Tekst (based on the borders of 14 countries)', vormt hierop een welkome uitzondering. Het werkje bestaat uit een stuk zeep, waarin ogenschijnlijk 7 (menselijke) haren verwerkt zijn. Zoals de titel van het werkje suggereert, lijken deze haren zo gepositioneerd te zijn, dat ze de grenzen van 14 landen zouden verbeelden. De poëzie van dit werkje wordt sterk verhoogd als men zich bedenkt dat bij elke wasbeurt er andere grenzen van andere landen zouden kunnen gevormd worden, wat deze meteen dan ook zeer relatief maakt...

Jan Vercruyse*De geschiedenis, de oorlog (III)*

1983

57 x 72.5 cm

offsetdruk op papier

langdurige bruikleen Collectie Vlaamse Gemeenschap

Het conceptuele werk van Jan Vercruyse verwijst vaak naar de kunstgeschiedenis, de muziek, de poëzie of zelfs naar de kunst zelf. In zijn enigmatische beelden probeert Vercruyse de grenzen tussen de verschillende kunst disciplines op te heffen om zodoende tot een nieuwe, vrije en associatieve beeldtaal en betekenisvorming te komen. Het werk 'De Geschiedenis, de Oorlog (III)' is hiervan een goed voorbeeld. Het toont een lege theaterbühne waarvan één opengeschoven gordijn vervangen is door een onleesbare muziekpartituur. Afgezien van de titel bevat het werk geen verdere informatie, en dient het dus ingevuld te worden door de verbeelding van de toeschouwer. Verwijst het muziekstuk naar een oorlogshymne? Is de geschiedenis en/of de oorlog slechts een groot leeg schouwtoneel? Alles is mogelijk binnen de ultieme vrijheid van de door Vercruyse gepropageerde, autonome kunsten.

Lois Weinberger*Kein Unkraut mehr*

2004

22 x 137 x 4.5 cm

potlood op hout

schenking van de kunstenaar

Lois Weinberger is een kunstenaar die vaak met de grens tussen natuur en cultuur werkt, hoe de natuur de cultuur kan beïnvloeden of overwoekeren en vice versa. In Dit cynisch-ironische werk 'Kein Unkraut Mehr' beschrijft Weinberger de woorden 'geen onkruid meer' in het typische Gotische lettertype dat geassocieerd kan worden met Duitslands nazi-verleden. Zo gelezen, krijgen de woorden een imperialistische en dictatoriale bijklank en lijkt het wel dat de schrijver ervan elk 'onkruid' (of natuur) uit zijn territorium wil bannen...

Jean Norad Land

A Brief History of the Belgian Flag

ed. 3/11

2018

200 x 300 cm

polyester microvezel, geborduurd

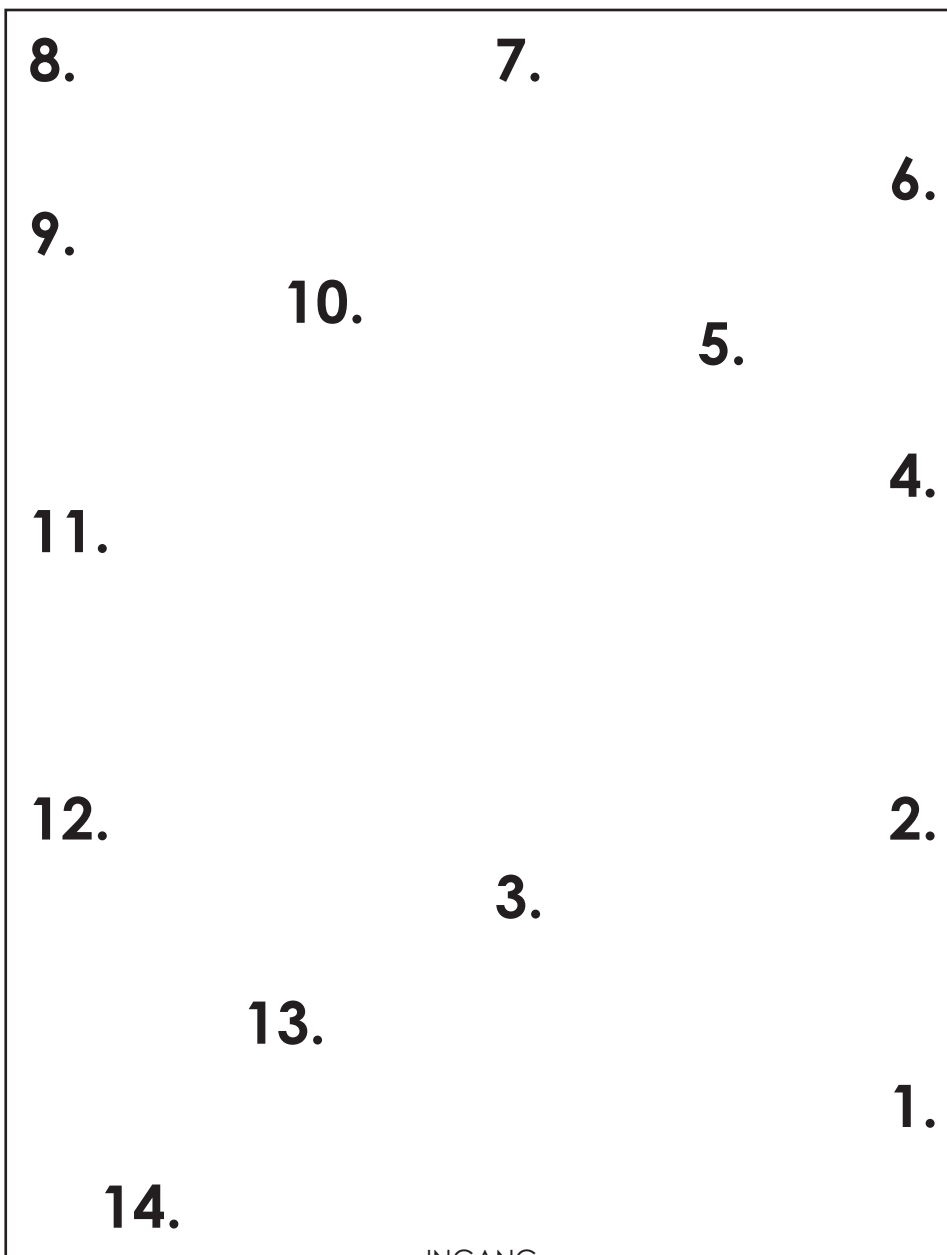
schenking van de kunstenaar

'A Brief History of The Belgian Flag' van de Belgische kunstenaar Jean Norad Land, bestaat uit een reusachtige geborduurde vlag, waarvan de Belgische kleuren door elkaar gehaspeld werden, en waarop een aantal keer het cijfer 1830 te zien is. Het cijfer verwijst uiteraard naar het stichtingsjaar van de natiestaat België, maar het door feit dat de 'typische' Belgische natiekleuren over verschillende vlakken verdeeld werden, lijkt Jean Norad Land ironisch te suggereren dat het land België relatief is, en dat elke 'nationale' begrenzing op zijn minst voor discussie vatbaar is, zonet zelfs een soort van fictie betreft.

16.

Tentoonstellingszaal CC De Steiger

15.

16. *Vlaggenmast op plein*